

מסמך עקרונות – קואליציה למען בריאות תעסוקתית

נושא הבריאות התעסוקתית הוזנח שנים רבות, ונדחק לתחתית סדר העדיפויות החברתי והציבורי. חרף ההסדרה החלקית שקיימת בדין, הזנחת הסוגיה פגעה במיוחד בבריאותם של עובדים ועובדות מוחלשים המועסקים בעבודות כפיים, באיכות חייהם ובפיריון עבודתם. יש לגבש תוכנית לאומית לפתרון הסוגיה בהקדם.

על כן, אנו מסכימים על העקרונות הבאים הנוגעים לבריאותם של עובדים במדינת ישראל¹:

1. בריאות תעסוקתית היא זכות בסיסית וכל עובד ועובדת זכאים לעבוד בסביבת עבודה בטיחותית ושאינה פוגעת בבריאותו/ה, ללא הבדל דת, גזע, מגדר, לאום, מצב סוציאקונומי או מקום מגורים;
 2. על מקומות העבודה לדאוג לבריאות העובדים, ולפעול אקטיבית יחד עם העובדים לשמור על הבריאות הגופנית והנפשית שלהם;
 3. שירותי בריאות תעסוקתית הם כלי הכרחי למניעה ולאיתור מוקדם של תחלואה תעסוקתית ולטיפול מקצועי;
 4. אחריות המדינה לפקח ולהנחות את ציבור המעסיקים בכל הנוגע לטיפול בחשיפת יתר לגורמי סיכון בריאותיים במקום העבודה ולעודד פיתוח ויישום תכניות מניעה וקידום בריאות עבור העובדים;
 5. מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית ומשרד הבריאות הינם פונקציות מרכזיות בגיבוש תמונת המצב הלאומית בתחום התחלואה התעסוקתית, בפיקוח על תחום זה, וקידום הסדרה לשיפור המצב הקיים.
- על יסוד עקרונות אלו, ובשל הערכות שהתחלואה התעסוקתית בישראל מגיעה למעל 100 אלף מקרים חדשים בשנה, וגבוהה פי כמה מנתוני רישום המחלות התעסוקתיות והמוסד לביטוח לאומי, אנו מקימים את הקואליציה למען בריאות תעסוקתית, כדי לפעול במשותף לקידום המטרות והיעדים הבאים:
1. שדרוג המענה הרפואי למניעת תחלואה, ולאיתור מוקדם וטיפול במחלות תעסוקתית, לרבות הגדלת מספר המרפאות ומספר הרופאים התעסוקתיים בהתאם למיפוי הצרכים, האתגרים והפערים הקיימים בהתחשב במדדי גיל, מגדר, סטטוס ומוצא, ובהתחשב בגידול העיתי במספר העובדים; בכלל זאת, העלאת רמת הידע והמימונות הבסיסית של כלל בוגרי בתי הספר לרפואה בתחום הרפואה התעסוקתית;
 2. הגדלת מספר העוסקים במקצועות בריאות תעסוקתית במקומות העבודה לרבות ממוני בטיחות, גהותנים, ארגונומים, ומקדמי בריאות; והכרה רגולטורית במקצועות גיהות תעסוקתית, ארגונומיה, וקידום בריאות כמנוף למניעת תחלואה בקרב עובדים;
 3. הנגשת שירותי בריאות תעסוקתית לעובדים ולמעסיקים כאחד (בדגש על מגדר, גיל ופריפריה גיאוגרפית וכלכלית), ושירותי גיהות (ניטור יזום של גורמי סיכון בעבודה וביצוע סקרים למעקב אחר חשיפות לחומרים כימיים, סיכונים פיזיקליים וביולוגיים ואחרים), בדגש על מקומות עבודה קטנים ובינוניים;
 4. תמרוץ מעסיקים לקיים סביבות עבודה ללא חשיפה לגורמי סיכון, יצירת תשתיות ונהלים מתאימים להגנה על שלום העובדים, ועידוד תכניות לקידום בריאות לעובדיהם.
 5. טיוב איסוף המידע ברישום המחלות התעסוקתיות ובמוסד לביטוח לאומי לרבות באמצעות עדכון ואיחוד רשימת המחלות התעסוקתיות, הוספת שדות פילוח (משלח-יד, מגדר, גיל סטטוס ומוצא) והגברת דיווחים באמצעות קידום מודעות בקרב עובדים ומעסיקים, ובקרב צוותי רפואה בדגש על קופות החולים ושירותי הבריאות בקהילה;

6. קידום ביצוע סקרי היארעות ומחקר יישומי, לרבות תחקור האירוע, כדי לשפר את בסיס המידע והיכולת לקשור בין מחלות מקצוע ובין גורמי סיכון בהתאם למקום העבודה ומשלח-יד, לצורך צמצום חשיפה לגורמי סיכון בעבודה;

7. הסדרה מחדש של תקנות הגיהות וחוק ארגון הפיקוח על העבודה בתחומי גיהות ובריאות תעסוקתיות, כך שישקפו את האתגרים העומדים בפני בריאות העובדים בישראל;

8. צמצום החשיפות הקיימות באמצעות:

- קיום מבצעי אכיפה לרבות סביב החובה לבצע ניטור סביבתי, בדיקות תקופתיות, שימוש בציוד מגן, ודיווח על חשד למחלות תעסוקתיות, והטלת סנקציות מתאימות על ידי זרוע העבודה;
- פיתוח ויישום אמצעים הנדסיים ואישיים מתקדמים להפחתת החשיפות התעסוקתיות לעובדים;
- גיבוש הנחיות לטיפול בחשיפות לגורמי סיכון שאין עבורם תקנות ייעודיות – חומרים כימיים מסוימים, תאורה, קרינה בלתי מייננת, רטט, גורמי סיכון ארגונומיים, מיעוט שעות שינה בשל עבודה בשעות מרובות או במשמרות, גורמי סיכון מגדריים וכיוצ"ב;
- אימוץ תקן ISO-45003 לניהול סיכונים פסיכו-סוציאליים במקום העבודה, לשמירה על שלמות העובדים ועל בריאותם הפסיכולוגית ומניעת שחיקה בעבודה;

9. הקמת הרשות הלאומית לבטיחות ובריאות תעסוקתית בהשראת המלצת דו"ח ועדת אדם ומיסוד מכון מחקר לבריאות העובד ולבטיחותו.

חותמים/ות:

גב' עדי מעוז, מנכ"לית קו לעובד

ד"ר מיקי וינקלר, מנכ"ל המוסד לבטיחות וגיהות

מר אייל בן ראובן, יו"ר מטה הבטיחות של הקרן לעידוד ופיתוח ענף הבנייה

מר דן ורשבסקי, יו"ר איגוד מנופאים מבית הסתדרות לאומית

עו"ד אלה אלון, מנכ"לית עמותת איתך מעכי

ד"ר חיים כהן, רופא תעסוקתי, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות העובד

ד"ר נילי בורוכוב גרינברג, מומחית בבריאות בתעסוקה ובסביבה

ד"ר אלי רוזנברג, מנהל המחלקה לבריאות העובד, משרד הבריאות

ארז מימון, דירקטור, ראש תחום בטיחות, גהות וסביבה, פאהן קנה ניהול בקרה בע"מ - Grant Thornton Israel (לשעבר מפקח עבודה ראשי בזרוע העבודה)

מר איתן מאירי, פסיכולוג תעסוקתי

עו"ד ואיל עבאדי – מנהל חטיבה ארצי, הסתדרות עובדי הבניין והתעשיות הנלוות

ניצן תנעמי ועו"ד אביגיל שחם, מזכ"ליות משותפות, כוח לעובדים

פרופ' יונה אמסטר, ראש המחלקה לבריאות סביבתית וגיהות תעסוקתית, אוניברסיטת חיפה

ד"ר יוהנה גייגר, ארגונומית רשומה בכירה, ביה"ס לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה